

ініціатив»; студенти С. Бабаєв, Я. Бесараб; керівники: проф. О.В. Самохвалова, проф. Н.В. Гревцева); «Healthy Muffin» (участь у Ярмарку стартапів, Харків; студент С. Бабаєв, керівники: проф. О.В. Самохвалова, проф. С.Г. Олійник, доц. К.Р. Касабова). Слід відзначити, що стартап-проекти студентських команд формуються з урахуванням специфіки наукових розробок кафедри, що забезпечує конкурентну перевагу розробленим проектам та є тим чинником, що зумовлює їх перемогу у конкурсах. Під час підготовки стартап-проекту викладачі кафедри, які виступають менторами, враховують не тільки оригінальність ідеї, а й здатність студентів до її формалізації у виді бізнес-проекту, вміло поєднуючи спеціалізовані знання здобувачів освіти (hard skills) та розвиваючи їх комунікативні навички (soft skills).

Враховуючи багатоаспектність результатів щодо формування студентських стартап-проектів (для студентів – набуття нових здатностей; для університету – розвиток підприємницької компетентності студентів; для представників бізнес-середовища – нові ідеї для розвитку підприємства) об'єктивним є підтримка цього напрямку діяльності з боку представників харчової промисловості шляхом створення галузевих підприємницьких екосистем, започаткування конкурсів студентських стартапів у рамках галузевих асоціацій працівників харчової галузі.

УДК 334.722

Г.А. Синицина, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МОДЕЛІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

У сучасному світі підприємницькі компетенції необхідні для реалізації управлінських функцій на всіх рівнях організаційної діяльності, особливо в частині створення і виведення на ринок нових продуктів і послуг, досліджень і розробок, освоєння нових ринків. В освітньому процесі необхідно виділяти і розвивати як основні якості фахівця, так і майбутнього підприємця. Цей процес повинен бути спрямований на розвиток саме тих якостей, які можуть бути затребуваними на сучасному ринку праці або в умовах самозайнятості.

За результатами численних досліджень встановлено, що у більшості здобувачів вищої освіти підприємницькі компетенції знаходяться на низькому або середньому рівні. Зрозуміло, що не

можна навчити підприємницької майстерності, але можна допомагати студентам виявляти наявні у них здатності до підприємництва і надалі розвивати їх у ході навчання, додавати до природних талантів і амбіцій знання про практику бізнесу та управління компаніями.

На думку професора Делфтського технічного університету Йохана Виссема (Нідерланди), серед студентів можна виділити особливу групу осіб, що становить від 10% до 15%, здатних до підприємницького розвитку та інноваційної діяльності.

Ключовими поняттями в підприємницькому розвитку студентів визначено:

1. Компетенція, тобто доведена здатність фахівця/підприємця приносити необхідний результат. Новітні підходи в сфері HR-управління диференціюють компетенції на дві групи: soft skills («м'які компетенції») і hard skills («тверді компетенції»). На думку експертів, hard skills – це навички, пов'язані з технікою виконання, які можна наочно продемонструвати. Вони притаманні певним категоріям професій, де людина здатна доводити дію до автоматизму, діючи за задалегідь знайомим шаблоном. Soft skills – соціологічний термін, що відноситься до емоційного розвитку людини, свого роду набір особистих характеристик, які так або інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Це навички, прояв яких складно відстежити, перевірити і наочно продемонструвати. До даної групи належать комунікативні та управлінські здатності, наприклад, встановлення відносин, робота в команді, слухання і розуміння співрозмовника, проведення переговорів, навички переконання, ораторське мистецтво тощо. При цьому спостереження і тести показують, що ефективність виконання трудових функцій на 75% залежить від ступеня володіння працівниками soft skills. Очевидно, що підприємництво як вид професійної діяльності найбільше пов'язано з розвитком soft skills, з форматами взаємодії людей.

2. Підприємницькі компетенції, тобто доведені здатності випускника/підприємця досягати комерційних результатів в обраних сферах підприємницької діяльності.

3. Проривні компетенції, тобто компетенції, щоб забезпечити вирішення складних, нелінійних задач і гідне прийняття викликів.

4. Сфери підприємницької діяльності. Підприємницька діяльність знаходиться на перетині двох сфер комерції – купівлі-продажу і творчої (винахідницької, інноваційної) сфери.

5. Управління життєвим циклом продукту, тобто підхід до розвитку професійних компетенцій/кваліфікацій підприємців, управлінців, розробників, забезпечує ефективність розвитку продукту

на різних етапах його життєвого циклу – від зародження ідеї до вмирання/утилізації продукту.

6. Кар'єрні перспективи випускника закладу вищої освіти, тобто його вибір у відповідності з придбаними підприємницькими компетенціями: фріланс, тобто зайнятість, реалізована на основі професійних якостей випускника, без оформлення власної справи; підприємництво, тобто організація і оформлення власної справи.

Практично всі країни-лідери оновлюють перелік необхідних підприємницьких компетенцій в потрібному діалозі «влада освіта – бізнес», інтегруючи в компетенції професіоналів-підприємців здатність і готовність до вирішення майбутніх завдань. Так, наприклад, у фінській моделі компетенцій володіння когнітивністю і пошуковістю покликане забезпечувати можливості знаходження якісних, але не існуючих на поточний момент рішень. Самоорганізація студента при такому підході стає однією з ключових soft skills, необхідних економіці, владі і самій молодій людині.

За допомогою даних понять, зміст яких узгоджено «тріумвіратом» «влада – заклади вищої освіти – ринок праці», відповідає трендам розвитку підприємництва та підприємницької освіти у світі й в Україні, може бути сформована ефективна модель підприємницьких компетенцій.

УДК 316.334.23-057.4

П.В. Смірнова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Інтеграція вітчизняної економіки у світовий економічний простір обумовлює оновлення компетентностей фахівців, які мають швидко адаптуватися до сучасних соціально-економічних умов, гнучко реагувати на запити суспільства й ефективно працювати в умовах ринкової економіки. Становлення українського суспільства супроводжується соціалізацією та інтелектуалізацією діяльності підприємств, потребуючи трансформації мислення людей і висуваючи нові вимоги до компетентності громадян, а успіх розвитку ринкових стосунків в суспільстві пов'язується із стимулюванням підприємницької активності населення.